

:- MAANDBLAD -:

:-: :-: :-: UITGEGEVEN DOOR :-: :-: :-:
HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG.

CORRESPONDENTIE.

Mededeelingen enz. voor 't Decemnummer worden *uiterlijk* 19 November ingewacht.

J. H. M. ERN. GADIOT,
Rijksweg B 371, Sittard.

Naar aanleiding van een paar brieven en kaarten willen wij even opmerken, dat 't volledig adres van den schrijver der bijdragen, gemerkt, *Venlo, G.*, is Dr. A. J. M. Garjeanne, Villapark 2, Venlo.

De Secretaris verzoekt nogmaals dringend den Heeren Dumoulin-Paulussen, te Wijk-Maastricht, en Mintjins, Hoofd der School te Neerzitter, hem hunne voorletters op te geven door toezending van visitekaartjes.

Mr. D. FREES,
Huize Beekhof, Heerlen.

HERFSTKLEUREN.

Al kunnen we den Herfst eigenlijk niet beschouwen als 't einde van alle bloemenweelde, toch biedt de natuur ons in dit jaargetij, als 't ware haar afschiedsgroet aan in de najaarskleuren van vele boomen, heesters en kruiden.

Iedereen, zelfs de meest ongevoelige voor natuurschoon, bewondert 't prachtige rood van sommige Wingerden en Eiken; 't goudgeel der Eschdoorns en Kastanjes bekoort zijn oog. Men spreekt van 'n vuurgloed, van gloeiend rood en schitterend goud. Maar al is 't alsof die warmere tinten ons 't reeds zachtere der herfstzon willen vergoeden, te beschrijven zijn ze niet, en evenmin ook te schilderen.

Ziet thans eens de wilde Flora onzer heuvelen! Kijk, hoe 't geelgroen der grassen, doorweven

met roodbronzen Braamranken, met hier en daar zachtgele Engbloemen langzaam overgaat in 't grijsgele der mergelrotsen, om wier toppen zich sierlijk slingert de wilde Clematis met z'n witwollige vruchten; hoe in onze heerlijke loofbosschen, allerlei mengelingen van geel en bruin en groen een overgang vormen tot de donkere Naaldboomen. De vrije natuur kiest een kleurencombinatie, die uiterst fijn met de omgeving harmonieert.

Ook in onze tuinen moeten we de natuur zooveel mogelijk trachten na te bootsen, en wijl thans de planttijd weer aanbreekt, wenschen we enkele gewassen aan te bevelen, welke nog veel te weinig in onze tuinen gezien worden.

Wanneer we van herfstkleuren spreken, denken we onwillekeurig ook aan de vele prachtige vruchten, die nu alom rijpen. Tal onzer inlandsche heesters zouden we daarom al niet willen misschen, zooals de Evonymus met hare roze-roode doosvruchtjes en oranjezaden, de Bramen met haar trossen blauwberijpte schijnvruchten; den wilden Sneeuwbal, de Vlieren, vooral de Trosvlier, die thans in de bosschen te Houthem en Slenaken prijkt met duizenden roode bessen. En vergeten we vooral niet onzen gewonen Meidoorn en de wilde Rozen!

Er zijn onder de uitheemsche heesters, vele, welke niet alleen 's zomers ons verblijden met prachtige bladeren en bloemen, maar die zich bovendien in den Herfst nog tooien met een schat van sierlijke vruchten. Ook hebben deze 't voordeel, dat ze 's winters als voedsel dienen voor onze vogels, die toch zooveel nuttig werk verrichten in onze tuinen, door 't opruimen van schadelijke insecten (veel meer dan we met sommige vergiftige besproeiingsmiddelen kunnen bereiken!), terwijl ze ons 's zomers 't leven verangenaamen door hun gezang.

Tot deze heesters behooren verschillende Meidoornsoorten. Op de eerste plaats de Vuurdoorn (*Crataegus pyracantha*) met tuilen van witte bloemen, oranjerode bessen en altijd groen loof. Hij vereischt 'n zonnige standplaats

en mag niet veel gesnoeid worden. — Verder *Crataegus coccinea*; *Cr. orientalis*; *Cr. sanguinea*; *Pourthiaea villosa* en vele *Cotoneaster*soorten.

De Tooverhazelaar (*Hamamelis japonica*) vertoont 't eigenaardige, dat de *oudste* takken, welke zich 's winters vrij plotseling met duizenden gele bloempjes tooien nu geelroode, de *jongste* niet-bloeiende takken zachtgele bladeren dragen. Men plante hem tegen een donkeren achtergrond van coniferen.

't Mooiste geel vertoonen *Virgilia lutea* en vele *Pavia* soorten b.v. *Pavia macrostachys*, tevens één onzer mooiste bloemheesters. Ook de Chinese Goudlork met zeer sierlijk loof is prachtig geel.

De fijnste nuances van rood heeft *Acer Ginnala* en *Parotia persica*.

Ten slotte willen we nog noemen *Rhus typhina* var. *laciniata* met rood, varenachtig ingesneden blad en donkerfluweelen vruchtkuiven, benevens de nieuwere *Viburnum plicatum*, 's zomers prij-kend met guirlandes van melkwitte bloemtrossen, in den herfst getooid met eigenaardig brons-violetkleurig blad. Voor deze laatste behoeft echter haar zuster, de Europeesche sneeuwbal, niet onder te doen, al houdt de kleur van de vreemdelinge 't langer uit.

NUTH.

A. DE WEVER.

KLEINE MEDEDEELINGEN.

(14.) Een nieuwe aanvoerplant. *Carduus collinus*.

Op een fietstochtje vond ik onlangs bij Einighausen (Gem. Limbricht) een *carduus*, die me opviel wegens haar bijzonder roode, vrij groote bloemhoofdjes en zacht loof. Bij het determineren vond ik, dat ze 't meest overeenkwam met *Carduus hamulosus*. Zijn evenwel bij deze de omwindsels recht, bij de gevondene zijn ze rugwaarts gebogen. De eenige *Carduus*, die er zóó uitziet, is *Carduus Collinus*. Inderdaad bleek het deze te zijn. Voor zoover mij bekend, is ze tot dusver nog nooit in Nederland gevonden.

ONDANKS herhaaldelijk zoeken in de omgeving der groeiplaats, heb ik er geen tweede exemplaar kunnen vinden.

Schinnen.

W. E. J. CLAESSENS.

(15.) Van een plant, die onder den grond bloeit.

13 September j.l. liep ik toevallig over het voor-deel van een akker; mijn aandacht viel op een krachtig exemplaar van varkensgras (*poly-*

gonum aviculare) en onwillekeurig trok ik het uit. Niet weinig was ik verwonderd aan den wortel vier ontwikkelde stengels te vinden. Door hun groeiplaats onder den grond waren deze natuurlijk wit (geëtioleerd). De bladeren waren eveneens chlorophylloos en schubvormig. Het meest interesseerden me echter de witte stervormige bloempjes in de bladoksels. Geen onvolkomenheid, geen gemis aan organen wees op haar eigenaardige groeiplaats onder den grond. Integendeel, ik vond de bloemen wat vorm en grootte betreft beter dan die aan de bovengrondsche stengels voorkwamen. Alleen droegen ze duidelijk 't kenteeken van: gemis aan licht.

Sittard,

J. S. KENTGENS.

(16) Een zeldzame rivierplant.

Vlak bij Venlo vertoont de Maas, een mooien steilen oever, aan den voet waarvan allerlei fraaie gesteenten te vinden zijn. Op die plaats groeit in honderden exemplaren de zeldzame mantel-anjelier, *Tunica prolifera*, tot nog toe alleen aangegeven voor Rijn en IJssel.

Venlo.

G.

(17.) Langs de geheele spoorlijn Sittard-Herzogenrath, ken ik niets, dat zoo weinig aesthetisch aandoet als de halte Eijgelshoven. Vandaar dan ook, dat men bij een eventueel wachten aldaar, als 't ware genoodzaakt is de onmiddellijke omgeving wat oplettender te beschouwen dan elders.

Zoo werd op het eind der vorige maand mijn oog getrokken door een groep wuivende topinambours, die aldaar op een driehoekig stukje land groeiden, 't welk, zoal geen „pothoofd”, dan toch de groeiplaats bleek van verschillende aangevoerde planten. Door hare lichtgele bloemen viel me een crucifeer heel bijzonder op, welke ik in ons Zuiden nog nooit ergens anders gezien had en die bij determinatie *Erucastrium Polichii* bleek te zijn. Misschien heeft een der lezers ze wel eens elders, maar dan niet blijkbaar aangevoerd, gevonden. Want om en bij onze stations is 't een rijk van „onbegrensde mogelijkheden”. Verbazen moet men zich daar over niets en als men werkelijk groote oogen wil opzetten, doet men beter te wachten tot men, om maar iets te noemen, b.v. *colchicum* en *parnassia* boven op het krijt ziet staan even kleurig en fleurig als in onze laagste weilanden. Daar heeft men niet met een toevallig verdwaald exemplaar of met een verloren voorpost te doen, maar waar men daar wel mee te doen heeft, ja, wie zal 't zeggen?

Nuth.

J. J. DORMANS.

VERSLAGEN.

De jaarlijksche tentoonstelling van gekweekte plantjes der Floralia-Vereeniging te Grathem, uitgaande van de Limburgsche Onderwijzers-club, gehouden op Zondag 1 Sept., mocht er zijn. Maakte 't geheel een goeden indruk, vooral als men in aanmerking neemt de bescheiden middelen, waarover men beschikte, de gekweekte Coleus, Primula obconica en Fuchsiaplanten overtroffen de verwachting. De jury, bestaande uit de H.H. VERMEULEN, THORN. DELHOFEN, Heel, SCHREURS in Beegden hadden geen gemakkelijke taak. Ook de planten ter opluistering ingezonden waren zeer bezienswaardig.

Men had gemeend, de tentoonstelling meer belangwekkend te maken door 't program uit te breiden.

Zoo hadden de H.H. VERMEULEN, SCHREURS, HABETS en ALPH. MERTENS, leden van het Nat. Hist. Gen. gezorgd voor een heel aardig landschapje van bosch-, heide- en veenplanten met een aquarium in 't midden.

Verder waren er voortbrengselen van land- en tuinbouw, nestkastjes, besproeiers, herbariums enz.

Jammer, dat een mooie collectie wilde planten, door bovengenoemde H.H. verzameld, wegens gebrek aan materiaal, ruimte en tijd niet tot haar recht kwam.

De tentoonstelling, geopend door den Edelachtb. Heer Burgemeester in tegenwoordigheid van den Z.E. Heer Pastoor had een druk bezoek. De dames voorwerksters hadden alle eer van haar werk.

Moge 't op andere plaaatsen evengoed gaan!

L. L. MERTENS,
Voorz. Prov. Floralia-Commissie.

LITERATUUR.

Vliegen en Bladluizen.

Dat Bladluizen door de mieren als „melkvee” beschouwd worden is 'n algemeen bekend feit.

'n Duitsch Natuuronderzoeker is echter tot de verrassende bevinding gekomen, dat er ook vliegen zijn, die de bladluizen „melken”.

Te midden van 'n troep mieren (*Lasius emarginatus*), die op 'n Vlierstruik bladluizen „melken”, zag hij in den zomer van 1910 een half dozijn vliegen, (later werden ze herkend als *Fannia manicata*), met datzelfde werkje bezig. Haar voorpootjes gingen zoo lang al strijkende op en neer langs de achterlijfjes harer „Koetjes”,

totdat deze den zoeten druppel hadden afgescheiden, die dan door de melksters gulzig werd opgezogen.

Twee dagen achtereen heeft hij dit schouwspel waargenomen. Later waren de Diptera's verdwenen en ook in den zomer van 1911 zijn ze niet meer teruggezien.

(Biologischer Zentralblatt 1912, 32, S 153.)

Voor 't op te richten Provinciaal Museum van Natuurl. Historie.

Den 28 Juni 1880 stierf in z'n geboorteplaats Maastricht JOSEPH AUGUSTIN HUBERT BOSQUET.

„Cet homme connu, apprécié et estimé de tout le monde savant, cet homme honoré de l'amitié des plus éminents naturalistes, était, je le dis à mon grand regret, presque un inconnu dans sa ville natale, qu'il a illustrée par ses nombreux travaux scientifiques. C'est que BOSQUET était la modestie même; cet homme de coeur, si bon, si loyal, si profondément honnête, était en quelque sorte étranger aux affaires du monde; vivant dans la retraite il ne connaissait d'autres jouissances que celles de l'étude et de la science et réservait ses épanchements pour un petit nombre d'amis partageant ses goûts et initiés à ses travaux”.

Aldus C. UBAGHS in zijn: discours prononcé sur la tombe de M. BOSQUET.

Een dier vrienden van BOSQUET was wijlen dokter JULES ADOLPHE NYST, te Maastricht die den grooten naturalist ook bijstond in z'n laatste ziekte.

Uit dankbaarheid en ter herdenking aan beider vriendschap ontving Dr. NYST uit handen der erfgenenamen van BOSQUET 'n mooi groot portret benevens het herbarium van den overledene.

De zoon Dr. JEAN NYST, ons medelid, kwam op de gelukkige gedachte ons dit portret af te staan voor 't Provinciaal Museum van Natuurl. Historie.

Ook 't Herbarium zal in ons Museum worden ondergebracht.

Met piëteit werd 't steeds door de familie NYST bewaard. Wijl Dr. JEAN NYST de overtuiging had, dat 'n collectie gedroogde planten op den duur zou moeten lijden, omdat er de noodige zorg niet aan besteed kon worden, schonk hij de heele verzameling aan de Eerw. Broeders te Maastricht.

Mede door de bemoeienissen van Dr. J. NYST hebben de Eerw. Broeders zich bereid verklaard de in zeer goede conditie verkeerende collectie in bruikleen af te staan aan 't Museum.

Zóó zal de herinnering aan den grooten Bos-

QUET in Limburg verlevendigd worden en levendig blijven.

Aan Dr. JEAN NYST en de Eerw. Broeders hartelijk dank!
Eysden.

Jos. CREMERS.

tricht; W. J. Vromen, landbouw-onderwijzer Schinveld. Totaal op 21 October 1912: 206 leden.

De Secretaris:
M. D. FREES.

OFFICIEEL.

Nieuwe leden sedert 1 Oct. 1912.
L. A. J. Keuller, Leeraar H. B. S. Maastricht;
L. Lemmens, Gemeente-Ontvanger, Heerlen;
H. Pijls, Burgemeester, Schinnen; V. Pijls, leerlooier Schinnen; J. Sturing, leeraar aan de Rijkskweekschool voor onderwijzers, Maa-

WINTERVERGADERING

te ROERMOND,

30 December a.s.

Agenda in het volgend nummer.

HET BESTUUR.

MAANDBLAD

van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Druk N. V. „STOOMDRUKKERIJ FLORALIA”, Assen.

Den Heer
Mejuffr.

L. A. J. Keuller
s. s. t. t.

te

Leeraar

Stoom-Genootschap

ADVERTENTIËN.

Voor de a.s. Planttijd.
VOORRADIG: verschillende
HEESTERS en SIERPLANTEN,

— zooals —

Acer negundo, in soorten; Berberis, in soorten;
Crataegus, in soorten; Sambucus in soorten;
Lauro-cerasus, Viburnum, enz. enz.

Levering van alle voorkomende Kweekrij-
artikelen. *Aanbevelend,*

J. H. BEURSGENS, Sittard.

Ruimte vacant.

Een praatje over Paddenstoelen.

II.

De mooiste soorten vinden we nu in het bosch. Wanneer in deze dagen de herfstzon hare schuine stralen werpt door het reeds doorzichtige gebladerte, dat zich kleurt in de schoonste scala van goudoranje tot dofbruin, van olijfgroen tot geelbrons, als niets de stilte verstoort dan 't ritselen van een vallend blad, het verwijderd lokgeroep van vink en merel, dan prijkt daar onder het lagere geboomte en tusschen het kreupelhout een wonderschoone kleurenmengeling van zwammen en zwammetjes! Zoo groot is de rijkdom van soorten, zooveel belangrijks zou ik er van kunnen vertellen, dat ik hier slechts enkele grepen kan doen, en nog is de keuze uiterst moeilijk!

Een der schoonste geslachten is dat der *Russula's*, waarvan tal van soorten in het bosch aangetroffen worden. Wie eenmaal een exemplaar goed gezien heeft, zal dit geslacht altijd gemakkelijk kunnen onderscheiden. Het zijn stevige, vleezige paddenstoelen met een vrij dikken, meestal sneeuwswitten steel, die gewoonlijk even lang is als de diameter van den hoed, en manchet noch knol heeft. De hoed is altijd vlak, dikwijls in 't midden eenigszins ingedrukt en daardoor aan de randen ietwat opgewipt. Die hoed kan de schoonste kleuren hebben, veelal rood, in alle schakeeringen van helder-karmijnrood tot purper-bruinrood, maar evenzeer groen, violet, oranje, en het is een onvergelykelyk schoon gezicht, al die levendig gekleurde zwammen op het donkergroene, vochtige mostapijt. De plaatjes aan de onderzijde van den hoed zijn niet zeer talrijk, bijna alle gelijk en somtijds gevorkt, d.w.z. kort voor dat het plaatje in den hoedrand overgaat splitst het zich in tweeën. De plaatjes zijn meestal wit, bij oudere exemplaren vaak geelachtig en donkerder gekleurd, en altijd zeer broos. Er zijn eetbare, oneetbare en zeer giftige bij, en de meeste hebben een scherp, prikkelenden smaak.

Echte boschpaddenstoelen zijn ook de *Boleten*, die tot de belangrijke familie der buiszwammen behooren.

We hebben tot nu toe uitsluitend gesproken over zwammen, die aan de onderzijde van den hoed plaatjes hebben, welke straalsgewijze van den steel naar den hoedrand uitloopen, maar deze familie is weer heel anders, want, als wij een er van omkeeren, zien wij, dat de onderzijde van den hoed geheel bestippeld is met ontelbare fijne gaatjes, die niets anders zijn dan de openingen van uiterst nauwe buisjes, waarin de sporen zitten.

De *Boleten* zijn vrij groote, vleezige paddenstoelen met dikke, gevulde stelen; de hoed is veelal bolrond en gelijkt op een bruin of grijs

speldenkussen, en een duidelijk onderscheidings-teeken is, dat de buisjeslaag met het grootste gemak van het eigenlijke hoedvleesch is af te scheiden.

Vele *Boleten* zijn eetbaar. De lekkerste is de eetbare *Boleet* (la Cèpe), die in den herfst in alle schaduwrijke bosschen voorkomt, en gemakkelijk te herkennen is aan den bollen hoed, bruin of ledergeel met in 't midden een donkerder nuance, den buikigen, 3 à 4 c.M. dikken, licht-bruinen steel en de eerst witte buisjeslaag, die bij oudere exemplaren groen-geel wordt. Bij vochtig weder is de hoed min of meer glibberig. Smaak en geur doen aan hazelnoten denken. Als men ze verzamelt om te gebruiken, doet men wel van elk exemplaar een snippertje te proeven, want er is een andere *Boleet* die *B. felleus* heet, en heel veel op den *B. edulis* gelijkt, behalve dat de hoed meestal wat lichter bruin is en de steel groenachtiger-geel is met een duidelijk netwerk. Die *Boleet* is zoo afgrijselijk bitter van smaak, dat, wanneer er een tusschen de lekkere *Boleten* raakt zonder dat het gemerkt wordt, de geheele delicatesse naar den mestkuil kan gebracht worden.

Een der mooiste en grootste is de forsche *Satansboleet*. De naam zegt al genoeg; niemand zal er van proeven! De 15 à 25 c.M. in doorsnede groote okerleurige hoed rust als een domper op den korten, aan den voet dikgezwollen steel, die bovenaan geel, beneden roodachtig, en met een bloedrood netwerk bedekt is; de porieën zijn vuurrood tot geel-oranje. Snijdt men dien *Boleet* doormidden, dan wordt het witte vleesch in enkele oogenblikken eerst rood, dan violet en eindelijk blauw. Hij is zeer giftig en in al onze bosschen te vinden, doch komt niet algemeen voor.

D. F.

Kolenmijnfauna en flora.

Een mijner kennissen keek me verleden week heel vreemd aan, toen 'k hem, in 'n gesprek over Planten en Dieren, terloops zei, dat er ook in de *Kolenmijnen* planten en dieren voorkomen.

Planten en dieren in de *Kolenmijnen*!! — Neen, maar daar had hij nog nooit van gehoord!

En toen 'k hem verder vroeg, of hij dan wist, dat er 'n dierlijk- en plantaardig leven was in de *Limburgsche mergelgroeven*, stond hij al even verbaasd te kijken.

Hij had altijd gemeend, dat er in die groeven zoo'n leven heelemaal onmogelijk was. „Er is in die hollen toch geen licht!”

Enfin, heel erg behoefte de goeie man zich z'n onwetendheid niet aan te trekken.

't Is zoo heel lang nog niet geleden, dat op natuurhistorisch gebied heel wat knappere lui dan m'n kennis, die meening waren toegedaan. Tegenwoordig weet echter haast iedereen, dat er in de Limburgsche Mergelgroeven wel degelijk planten en dieren huizen.

Aan ons medelid PATER H. SCHMITZ S. J. komt o.a. de verdienste toe de averechtsche meening van vroeger te hebben weggenomen door z'n opstel: „die Insectenfauna der Höhlen von Maastricht und Umgegend“, in 1909 verschenen in 't Tijdschrift voor Entomologie.

PATER SCHMITZ heeft niet minder dan 78 verschillende insecten in de grotten van Limburg gevonden.

't Spreekt van zelf, dat daaronder heel wat beestjes waren, die ook *buiten* de grotten leven. Hij verdeelt dan ook z'n vondsten in: *holbewoners*, *holbezoekers* en in dieren, die *toevallig* in de groeven zijn terecht gekomen.

De eersten verblijven er gedurende heel hun ontwikkeling; de tweeden bezoeken de grotten in bepaalde levensstadiën en de derden zijn er eenvoudig in verdwaald geraakt.

PATER SCHMITZ bevond, dat, behalve insecten, ook duizendpooten en crustacea of schaaldieren in de groeven niet zeldzaam zijn. De vondst van menige „zwam“ gaf hen bovendien 't doorslaand bewijs, dat daar planten bestaan, die totaal zonder licht kunnen leven.

Welnu, net eender is 't gesteld in de *kolenmijnen*. Ook daarin vindt men heel veel beestjes en tal van zwammen.

In de maanden Juni en Juli van 1909 ben ik verschillende malen afgedaald in de *Dominiale mijn* te Kerkrade. Hoofdzakelijk in oude, verlaten gangen trof ik er de volgende *vliegen* aan:

Sciara annulata Meig., die er heel veel zaten.

Phora rufipes Mg., die er nog meer in voorkwamen en *Limosina caenosa* Rdi, die er heelemaal niet zeldzaam waren.

Voor al de veelvuldige aanwezigheid van dit laatste beestje is zeer interessant.

PATER SCHMITZ heeft deze vlieg maar één maal in den Louwberg kunnen bemachtigen. Dat exemplaar was 't allereerste, 't welk in Nederland werd gevonden.

Mijne vangst in de Mijne van *Corticaria fulva* en *Mycetaea hirta* bewijst dat daar ook de *Kevers* hunne vertegenwoordigers hebben. Verder trof ik er 'n *Microvlinder* en 'n *sluipwerp* aan. *Spinnen* zaten er in massa's.

Bij tijd en leven hoop ik binnen kort mijn onderzoek in de kolenmijnen voort te zetten; dan zullen we ook trachten te achterhalen hoe de *zwammen* heeten, die er op tal van plaatsen zoo welig tieren.

EIJSDEN.

JOS. CREMERS.

VRAAGBUS.

(De leden worden dringend verzocht de noodige aandacht aan de vragen te schenken. Er zal op eventueele beantwoording hunnerzijds hoogen prijs gesteld worden.)

Geologische Orgelpijpen ?

Is hiêrmede hetzelfde bedoeld, als met de z.g. „eerdpiepen“ waarvan het volk spreekt? En wat zijn eigenlijk de steenen, dikwijls langwerpig en vertakt, die zich in Maastricht (en niet in den Heerderberg) tusschen de mergel bevinden en daar „vuurstein“ genoemd worden? Zou de heer K. dat niet eens willen behandelen.

S.

Al de lezers zullen toch wel geen kruidkundigen zijn. Zou het daarom geen aanbeveling verdienen zooveel mogelijk *achter* de wetenschappelijke namen, ook de meer gangbare te vermelden. Misschien is 't wel te veel verlangd de typische Limburgsche benamingen te gebruiken zoo die er zijn. Bijvoegingen als: *Salix repens* (Kruipwilg); *Equisetum silvaticum* (Boschpaardestaart), zouden echter van groot nut en gemak zijn dunkt mij.

X.

Ondergeteekende houdt zich ten zeerste aanbevolen voor opgaven van plaatsen in Limburg, waar de vischotter (*Lutra lutra*) nog voorkomt.

Sittard.

J. S. KENTGENS.

Meestal huist de waterrat in de nabijheid van slooten, maar heel dikwijls vindt men haar — en dat was bij U 't geval — op plaatsen, die ver van water verwijderd zijn.

Ze maakt in den grond, in 'n holte, 'n kogelvormig nest van droog gras.

Van uit haar leger loopen verscheidene gangen straalvormig in verschillende richtingen onder den grond voort. Zulke zelfde gangen graven de waterratten ook om haar voedsel te zoeken en ze werpen dan, zooals ge waarschijnlijk in uw tuin hebt kunnen opmerken, hoopen aarde op, die echter ongelijker en onregelmatiger zijn dan die der mollen.

De waterrat is zeer schadelijk, vooral in uw tuin, waarin zoovele boomen staan, want ze vernielt totaal de wortels dier boomen.

C.